

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

14 Priuilegium conferendi sacros ordines Abbatibus concessum Conc. Trid. refragatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

coniunctus pro coniuncto spiritaliter, vel carnaliter sine eius mandato aliquid impetrare valide potest: capit. nonnulli § sunt & alij de rescript. & quia dispensatio, & impetratio beneficij & priuilegij ab alio, pro alio sine mandato eius fieri potest, cap. ex ore. de his. quæ fiunt a maior. par. cap. & cap. innotuit. de elect.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 4. de iudicij.

5 **F**acultas dispensandi cum ijs, qui publice & bona fide in tertio, & vltiore gradu Matrimonium contrahunt, in foro tantum conscientie per Bullam Cruciatæ Commissario concessa, cum quibus in eo foro Commissarius dispensauit, etsi de impedimento in foro exteriori confitet, & de dispensatione; Iudex tamen secundum suam conscientiam, & veritatem iudicare potest matrimonium illud non esse validum; quia dispensatio illa quoad forum exterius, & contentiosum nihil operatur; eo quod tam facultas dispensandi commissarij Cruciatæ a Papa concessa, quam dispensatio per illos super impedimento matrimonij facta, quoad effectus fori interioris, & conscientie tantum fuerit limitata, & ideo quoad forum contentiosum actus eorum non valet; cum actus agentium vltra eorum intentionem non operentur; l. non omnis ff. de rebus cred. & limitata causa limitatum producit effectum; l. in agris ff. de acqu. rer. domin. & iudex secundum eam veritatem solum, quam vt iudex nouerit, iudicare debet ex S. Tho. 2. 2. q. 60. ar. 1. 6. & q. 67. ar. 2. & proinde hoc matrimonium, quoad forum exterius, & contentiosum non esse validum iudicare potest quamuis in foro interiori validum esse sciat.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 2.

6 **F**acultas concessa Prælato religionis dispensandi cum suis religiosiis super irregularitate occulta, valida non est, nec ea prælatus ante Bullarum expeditionem vti potest; cum hæc concedentis esse censeatur.

DECISIO VII.

Ex conf. 7. alias 23. de celeb. Mis.

7 **I**ndulgentia, vel dispensatio quod obligatus ad horas canonicas dicendas satisfaciat, dicendo decies Pater Noster, & decies Ave Maria si tenetur febre, vel tanto alio dolore, quod eas commodè recitare nequeat, ad cæcum, vel dolore oculorum ita laborantem, vt sine periculo perendi visum eas recitare non possit, simpliciter non extenditur, quia sola cæcitas febre, aut dolore impediens recitationem non inducit: Huiusmodi autem facultas, aut dispensatio non valet ob febre, vel alium dolorem horas recitare, vt non tenetur, parum prodest.

DECISIO VIII.

Ex conf. 8. alias 39. de penit. & remiss.

8 **I**ndulgentia pro mortuis concessa, ad viuos non extenditur, etiam si quis pro viuis Missam celebret, sicut eam consequitur anima mortui, si pro ea celebretur.

DECISIO IX.

Ex conf. 9. alias 38. de penit. & remiss.

9 **I**ndulgentiam ieiunanti, oranti, & elemosinam facienti feria quarta, sexta, & sabbato vnius hebdomadæ concessam, non consequitur is, qui vna tantum præfatarum feriarum tantam elemosinam facit, quantum omnibus tribus erat facturus: cum concessio indulgentiæ strictè interpretanda sit; Argum. cap. porro. de priuileg. & copulatiua dispositio, vt vera sit, omnes eius partes veræ esse debent. l. si hæredi plures, ff. de condit. institut. Nec indulgentia alicui, nisi totum illud faciat, quo ad acquirendum illam præstituitur, acquiritur, adeo quod nihil queritur, etiam si bona pars illius fiat. Extratrag. Vnigenitus. de pen. & remiss. vnde sicut

ad indulgentiam acquirendam non sufficit vna, vel diuinas præfatarum feriarum ieiunare & orare, ita nec elemosinam in vna tantum dare. Quamuis enim id quod dandum, vel faciendum est aliquo tempore, fieri potest ante illud, quando tempus in fauorem debitoris adiectum est, non tamen id fieri potest, quando in fauorem alterius adiectum est, vt in casu proposito contingit, vbi onus de faciendo elemosinam tribus diebus adiectum esse videtur, vt diutius, & pluries bene operetur: sicut nec iussus septem psalmos pœnitentiales septies septem hebdomadibus, satisfaciit, dicendo illos septies in vna septimana si tempus adiectum non fuerit in fauorem eius, vt leuius eos recitare posset, sed ad hoc vt maiori tempore peccata defleat.

DECISIO X.

Ex conf. 10. alias 36. de penit. & remiss.

10 **I**ndulgentia mortuo per opus existentis in statu malo queri potest, siue opus, ob quod conceditur indulgentia, sit Missa, quæ ex opere operato prodest, siue alia, quæ tantum ex opere operantis valet.

DECISIO XI.

11 **P**œccans spe veniæ consequendæ per Bullam tam concessam, vel postea concedendam, absolui per eam potest, nisi Bullam, vel indulgentiam concedens illum ab eius commo excipiat.

DECISIO XII.

Ex conf. 11. alias 1. de rescript.

12 **G**ratia de altari priuilegiato a Papa alicui ecclesiæ facta ad petitionem alicuius dicentis, quod in ea sint viginti sacerdotes, etiam si non sint plures quam quindecim sacerdotes, valet.

DECISIO XIII.

Ex conf. 12. alias 6. de temp. ordin.

13 **D**ispensatio & gratia facta Subdiacono occulto, & male ordinato vt uxorem ducere possit, non viciatur eo quod tacuit, præsertim sine dolo, quod erat affinis vxoris; neque secunda gratia postea impetrata vt affinem ducere possit non facta mentione de dispensatione super ordine, irrita censeferi debet, quia res separatæ sunt, quarum vna alteram non auget; nec villo iure requiritur, vt mentio alterius in altera fiat: Sicut nec gratia facta de pœna adulterij requirit mentionem de gratia pœnæ periurij, lufus, vel homicidij; nec gratia pluralitatis beneficiorum facta illegitimo mentionem gratiæ factæ ei de non ieiunando vel non soluendo pœnam periurij, requirit; cum hæres separatæ sint, quæ circa idem non versantur; secus tamen in illis quæ circa idem versantur; vnde indulgentia secundi homicidij, non facta mentione de prioris indulgentia, non valet; l. 2. C. de epif. audient. Nec dispensatio super pluralitate beneficiorum illegitimo concessa valida est, non facta mentione de priore dispensatione, qua ad vnum habilis effectus est; ca. 2. de filijs presb. in 6. eo quod lex mentionem iterationis delicti requirit, & dispensationes se contingunt, & circa idem versantur, ita vt tacitum, delictum, & defectum expressum, super quo dispensatur, augere soleat.

DECISIO XIV.

Ex conf. 13. alias 14.

14 **A**bbas priuilegium conferendi ordinem Subdiaconatus a multis summis Pontificibus ante Concilium Tridentinum concessum & confirmatum habens, cuius etiam Priuilegia omnia generaliter a Papa post dictum Concilium confirmata sunt exceptis his, quæ Concilio Tridentino sunt contraria, huiusmodi Priuilegio ordinandi subdiaconos nunc vti non potest: cum dictum Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 8. 10. & 12. solis episcopis ordinationem ad sacros ordines referret, & alijs Priuilegijs suo decreto contrarij expresse deroget: Nec Papa per soam generalem

netalem confirmationem tam exorbitans privilegium confirmare velle censetur: maxime cum omnia privilegia Trident. Conc. contraria excipiat.

DECISIO XV.

Ex cons. 14. alias 37. de penit. & remis.

15 **P**apa privilegium concedens, ut quoties in aliquo certo altari pro defunctis Missa dicatur, anima illa per modum suffragij indulgentiam plenariam consequatur, de qualibet Missa, tam de sancto, quam de feria, quam de defunctis intelligitur. Quamvis enim valor Missa pro defunctis aliquid amplius ex opere operantis valet, ea ratione quod totus ferè tenor eius resonet defunctorum: quia tamen Missa omnes ex opere operato æquales sunt: cap. intra. r. q. 1. & ex alio respectu Missa defunctorum breuior est, & minus attente, ut plurimum dicitur, quam alia, & sæpe contingit aliquem mori vespere, vel mane alicuius festi magni, cuius animæ propinqui, & amici optulari desiderant, & frequenter nova memoria sancti, & officij novitas, celebrantis devotionem auget, ex qua valor operis operantis dependet, & inconueniens esset eo die Missam defunctorum dicere: satis erit quamlibet Missam ad indulgentiam pro anima defuncti acquirendam dicere, præsertim cum Papa generaliter Missam nominet ad nullam particularem restringens, & dispositio generaliter loquens, etiam generaliter intelligenda est, cap. solita. de maiorit. & obed. & beneficium principis, dummodo non sit ambitiosum, cap. quamvis. de præben. in 6. late interpretari debet. l. 1. ff. de const. prin.

DECISIO XVI.

Ex cons. 15. alias 6.

16 **H**abens licentiam legendi aliquem librum, extra territorium licentiam concedentis, illum legere potest, sicut habens licentiam consistendi, studendi, vel non ieiunandi, extra territorium concedentis, confiteri, studere, vel ieiunium omittere valet. Arg. c. placuit. de pen. d. 6. & arg. cap. cum ex eo. de elect. in 6.

DECISIO XVII.

Ex cons. 16. alias 5.

17 **E**piscopus in sua diocesi ex iusta aliqua causa privilegio Missandi extra ecclesiam, vel alium locum sacrum uti poterit super altari portatili, & facultatem id faciendi alijs dare, cap. conce. dimus. de consec. dist. 1. non obstante Concilio Tridentino, sess. 22. de obseru. & cul. in celebr. Miss. illud solum pro libito, & sine iusta causa fieri prohibente: in alieno autem episcopatu, illo privilegio uti non potest, si episcopus ille Concilium Tridentinum receperit, & prohibuerit, ne quis in suo episcopatu extra loca sacra, & ad Missandum specialiter deputata, sacrum celebraret, quia episcopi auctoritate Concilij Tridentini ea statuere possunt, quæ iusta & honesta sibi videbuntur, tanquam Papæ delegati in hac parte, privilegij quibuscumque in contrarium non obstantibus, ita Nau. in Man. cap. 25. num. 82.

DECISIO XVIII.

Ex cons. 17. alias 25.

18 **R**eligiosus professus approbatæ religionis nullo ordine insignitus immiscens se rapinis, latrocinij, & alijs enormis criminibus, etiam habitu, & tonsura clericalibus dimissis, antequam moneatur desistere aut incorrigibilis sit, privilegium fori non perdit, nec laico iudici subicitur, cap. cum ab homine. de iud. cap. si iudex. de senten. excom. in 6. & cap. nouimus. de verb. sign. sicut nec clericus saltem in sacris constitutus. arg. Conc. Trid. sess. 23. ca. 6. de refor. Et iura, quæ clericos occidentes, vel mandantes occidere per assassinos, & ioculatores, goliardos, & buffones artem illam per annum exercentes, privilegium clericale, & fori perdere dicunt, cap. Penæ de pen. dist. 1. de illis specialiter intelliguntur, nec extra proprium casum ad alios extendi debent, cum sint leges pœnales. Sed neque de privilegio fori iura illa di-

sponunt, sed ad summum solum probant perdi privilegium canonis, si quis suadente, ut gratissimi authores exponunt, ex Pan. in cap. perpendimus. de sent. exc. & Silu. verb. clericus.

DECISIO XIX.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiquis.

19 **Q**uamuis scriptura ad valorem, & substantiam gratiæ necessaria non sit, ex Cle. dudum. de sep. & ibi glo. in ver. verbo neque gratia morte concedentis expirat, c. si super gratia de offic. deleg. in 6. sicut expirat mandatum re integra, morte mandantis, cap. relatum. de off. deleg. quoad probationem tamen in foro exteriori, ita necessaria est, ut nisi probari possit concessa, pro non concessa habenda erit, eo quod quoad forum exterius de non existentibus, & non apparentibus, idem est iudicandum, cap. si sacerdos. iuncta gl. de off. ordin.

DECISIO XX.

Ex consil. 4. in Nouis, deest in antiquis.

20 **C**asus reseruati episcopo ligant etiam exemptum, nisi sit ita exemptus, ut nec ratione delicti, nec contractus ei subijciatur, arg. cap. 1. de priuil. in 6.

DECISIO XXI.

Ex cons. 7. in Nouis, deest in antiquis.

21 **P**rivilegia clausa in corpore iuris quamuis per aliam superuenientem dispositionem etiam iuris communis, habentem in se clausulam generalem, (Non obstantibus privilegij) non censentur sublata, vnde & regulares privilegio sibi de tempore interdicti celebrando concessos, in corpore iuris clauso, cap. alma mater. de sent. excom. in 6. non obstante Concil. Trid. uti possunt, alia tamen regularium privilegia, quibus eis facultas celebrandi diuina in diebus eis facultas celebrandi diuina in diebus sanctorum suorum ordinum, & aliquot alijs tempore interdicti conceditur, per Concilium Trid. sess. 25. de regul. cap. 12. & 22. sublata censentur: Quandoquidem alias inutile redderetur, cap. 12. cum absque iussione illius, religiosi interdicta cum moderatione suorum privilegiorum seruate tenerentur, cle. 1. de sent. excomm. & cap. 22. privilegia omnia iuri communi contraria illis tollere videtur, iusque nouum in omnibus capitulis illius sessionis præcedentibus specialiter ab eis seruari præcipit; Quorum vnum est cap. 12. tollit enim vniuersaliter sine discrimine omnia, & singula privilegia quæ decretis superioribus contrariantur. Vnde cum constet præfata privilegia iuri communi de seruando interdicto esse contraria, cuius obseruantia eis specialiter in cap. 12. præcipitur, per præfatum Concilium penitus sublata esse censentur. Si quidem mens Concilij fuisse videtur, religiosos parochis æquare quoad interdicti obseruationem, & ut religiosi, qui sunt coadiutores parochorum eos non superent, cum accessorium principale suum non præcedere, sed sequi debeat, c. accessorium de reg. iu. in 6.

DECISIO XXII.

Ex cons. 19. in Nouis, deest in antiq.

22 **M**inores de obseruantia iurisdictionis parochialis in pacis sunt, vnde nec illam præscribere possunt, & si ministrant Sacramentum Eucharistiæ, aut extremæ unctionis, vel benedicant nuptias parochianorum alicuius loci, excommunicati sunt, cle. 1. de priuil. nisi ex Episcopi, aut Papæ licentia, & privilegio, aut ab immemorabilis temporis possessione, & præscriptione id faciant.

DECISIO XXIII.

Ex cons. 21. in Nouis, deest in antiquis.

23 **P**rivilegium regularit er non prodest, cui conceditur, nec nocet ei, contra quem conceditur, donec ad eorum potestatem perueniat: Et licet aliquando proficiat, cui conceditur, nunquam tamen nocet ei, contra quem conceditur saltem